

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS
Miljøvernavdelingen

Jernbaneverket
Postboks 4350
2308 Hamar

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref.:	Saksbehandler:	Dato:
201202196	17.02.2012	2012/4331-37 M-FO	Kari Skogen/Terje Wivestad	21.09.2012

Oversendelsesbrev - tillatelse til fjerning av masser i Mjøsa, Eidsvoll kommune

---

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har ferdigbehandlet søknad fra Fellesprosjektet E6-Dovrebanen og gir herved tillatelse til fjerning av masser langs strandkanten i Mjøsa i forbindelse med bygging av dobbelt jernbanesport på strekningen i Eidsvoll kommune. Det er satt vilkår til tillatelsen.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus viser til brev fra Fellesprosjektet E6-Dovrebanen v/Statens vegvesen og Jernbaneverket (heretter kalt Fellesprosjektet E6-Dovrebanen) datert 17.2.2012 der det søkes om tillatelse til mudring og dumping av masser i Mjøsa i Eidsvoll og Stange kommuner. Det vises også til ettersendt tilleggsinformasjon datert 17.4.2012 samt til revidert søknad datert 25.5.2012.

Saksbehandlingen er gjennomført i nært samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark, men Fylkesmannen i Oslo og Akershus har fattet et vedtak for den del av tiltaket som berører Eidsvoll kommune i Akershus fylke og Fylkesmannen i Hedmark har fattet et vedtak for den del av tiltaket som berører Stange kommune i Hedmark fylke.

Tillatelse til mudring

Fylkesmannen i Oslo og Akershus gir Fellesprosjektet E6-Dovrebanen tillatelse til å fjerne inntil 100 000 m³ masser i strandkanten langs Mjøsa i Eidsvoll kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 og i medhold av forurensningsforskriften kapittel 22 om mudring og dumping i sjø og vassdrag, § 22-6. Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Det er satt vilkår til tillatelsen.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon: 22 00 35 00	Saksbehandler: Kari Skogen
Postboks 8111 Dep	Tordenskiolds gt 12	Telefaks: 22 00 36 58	Direkte telefon: 22003669
0032 OSLO	Inngang sjøsiden	Internett:	E-post: fmoapostmottak@fylkesmannen.no
		www.fylkesmannen.no/OsloOgAkershus	Org.nummer: NO 974 761 319

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Søknad

Fellesprosjektet E6-Dovrebanen bygger nytt dobbeltspor for Dovrebanen langs Mjøsa fra Minnesund til Kleverud, og ny E6 fra Minnesund til Labbdalen. Deler av jernbanen skal gå på fylling i Mjøsa bygd opp av sprengstein fra tunneler og skjæringer fra øvrige deler av prosjektet. Geotekniske undersøkelser og vurderinger tilsier at det er behov for masseutskifting under fyllingene. Prosjektet har derfor behov for tillatelse til å mudre og dumpe nødvendige mengder masser for å ivareta krav til stabilitet og maksimale setninger for det nye dobbeltsporet.

I henhold til revidert søknad datert 25.5.2012 søker Fellesprosjektet E6-Dovrebanen om tillatelse til å fjerne inntil 100.000 m³ muddermasser i Mjøsa i Eidsvoll kommune. Det skal mudres mellom 0,5 – 10 meter. Tiltaksområdet der mudringen skal foregå er regulert til jernbaneformål. Mudringsarbeidene vil foregå både med gravemaskin fra lekter og med gravemaskin fra land. Det skal mudres henholdsvis 40 000 m³ fra lekter og 60 000 m³ fra land. Det ble i opprinnelig søknad søkt om å dumpe massene i Mjøsa, men i revidert søknad fremkommer det at samtlige masser som fjernes langs strandkanten i Eidsvoll kommune vil bli deponert i landdeponier.

NGI har på oppdrag for Fellesprosjektet E6-Dovrebanen gjennomført miljøtekniske grunnundersøkelser av sedimentene i tiltaksområdet. Analyseresultatene viser at sedimentene ikke er å anse som forurensede.

SWECO har på oppdrag fra Fellesprosjektet E6-Dovrebanen utarbeidet en rapport som tar for seg de biologiske forholdene i tiltaksområdet og eventuell påvirkning av mudringen og eventuell dumping av masser i Mjøsa.

Høring

Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Hedmark sendte søknadene på felles høring den 2.5.2012 til berørte parter med høringsfrist 1.6.2012. Søknadene ble samtidig offentlig kunngjort i Eidsvoll Ullensaker Blad, Hamar Arbeiderblad og Oppland Arbeiderblad samt lagt ut på Fylkesmennenes respektive hjemmesider. Grunnet revidert søknad fra søker i brev 25.5.2012 sendte Fylkesmennene ut et nytt høringsbrev den 29.5.2012 med ny høringsfrist den 25.6.2012.

Fylkesmennene har mottatt høringsuttalelser fra Stange kommune, Eidsvoll kommune, Østre Toten kommune, Hamar kommune, Hedmark fylkeskommune, Mattilsynet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Direktoratet for naturforvaltning, Norsk Maritimt Museum, HIAS, Strandlykkja vel, Glommen og Laagens Brukseierforening, Innlandet Natur og Miljø, Aksjon nei til rasering av Mjøsas strandsone, For Jernbane, Miljøpartiet De Grønne, Stange FRP, Naturvernforbundet, Mjøsa Strandeierforening, Vassdragsforbundet for Mjøsa og fem privatpersoner/grunneiere/ hytteiere.

Nedenfor gis en oppsummering av høringsuttalelsene som gjelder tiltakene som er omsøkt gjennomført i Eidsvoll kommune i Akershus fylke. Dette skyldes at de høringsuttalelsene som er utelatt i oppsummeringen i hovedsak tar opp dumping av muddermasser i Mjøsa, noe som det ikke er søkt om innenfor Eidsvoll kommunes grenser i Mjøsa. I Eidsvoll kommune er det

som tidligere nevnt kun søkt om mudring langs noen strekninger i strandkanten, der massene skal deponeres på land.

Eidsvoll kommune

Eidsvoll kommune er bekymret for de miljømessige konsekvensene tiltaket vil medføre for vannkvaliteten, sårbar flora og fauna i store deler av Mjøsa og nedover i Vormå. Kommunen forutsetter at fylkesmennene i Hedmark og Oslo og Akershus foretar nyanserte og grundige vurderinger av konsekvensene av tiltakene før en ev tillatelse gis. Eidsvoll kommune ber om en vurdering av bruk av landdeponier som et alternativ til dumping i Mjøsa. Det opplyses i høringsuttalelsen at kommunen har godkjente utfyllingsprosjekter på land, og at mudringsmassene derfor bør kunne benyttes til disse godkjente utfyllingsprosjekter.

Toten kommune

Toten kommune har inntak av råvann på 195 meters dyp i Mjøsa ved Kihlestrand på Kapp. Kommunen er bekymret for at dumping av masser i Mjøsa vil medføre forhøyet turbiditet. Vannverket har ingen vannbehandling som vil klare å fjerne denne turbiditeten i råvannet. Det frarådes på det sterkeste at det gis tillatelse til deponering av masser i Mjøsa.

Hedmark Fylkeskommune

Hedmark fylkeskommune har forvaltningsansvar for høstbare ikke truede arter av innlandsfisk, heriblant en rekke arter i Mjøsa. Fylkeskommunen legger til grunn at de utarbeidede rapportene fra NIVA og Sweco blir nøye vurdert og vektlagt ved fylkesmennes behandling av søknaden.

Fylkeskommunen forutsetter også at fylkesmennene vurderer søknadene opp mot hvordan tiltaket vil påvirke måloppnåelsen i henhold til arbeidet med vannforskriften. Ellers har fylkeskommunen ingen ytterligere kommentarer til høringen.

Direktoratet for naturforvaltning

Direktoratet for naturforvaltning vil påpeke et viktig element som bør hensyntas i den videre prosessen. Dette gjelder forhold knyttet til vannforskriften generelt, og da miljømål spesielt.

Vannforskriftens § 4 om miljømål for overflatevann slår fast at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha god økologisk tilstand. Dersom det viser seg at et tiltak forringer tilstanden må dette vurderes opp i mot vilkårene for ny aktivitet eller nye inngrep som er listet opp i vannforskriftens § 12.

Norsk Maritimt Museum

Norsk Maritimt Museum vil gjennomføre en befaring i forbindelse med en eventuell oppretting av et dumpeområde i Mjøsa. Tiltakshaver må kontakte Norsk Maritimt Museum for nærmere avtale. Dumping av masser i Mjøsa kan ikke gjennomføres før forholdene til kulturminner under vann er avklart.

Museet har tidligere gjennomført registreringer i forbindelse med reguleringsplan for fylling langs land.

Norges vassdrags- og energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat har ingen spesielle merknader til saken ut over de uttalelser som ble gitt i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplanene for de aktuelle strekningene.

ForJernbane

ForJernbane er bekymret for miljøtilstanden i Mjøsvassdraget og konsekvensene av dumping for vannkvaliteten og faunaen.

Aksjon Nei til Rasing av Mjøsas strandsone og Bevar Mjøsas strandsone

Høringsuttalelsen fremhever at tidspress og stramme fremdriftsplaner har ført til at uheldige løsninger velges. Valgte løsning medfører betydelig fare for store negative miljøkonsekvenser grunnet mudring og massedeponering på grunne og eventuelt dype områder i Mjøsa. Arter vil kunne forsvinne eller reduseres lokalt, antall individer synker, kjente og ukjente gyteplasser kan bli borte, vannkvaliteten kan forringes og friluft- og rekreasjonsområder vil reduseres. Det fremheves her strekningen fra Tangenområdet og sydover til Minnesund.

Tiltaket vil også kunne forringe råvannskvaliteten til vannverkene og drikkevannskvaliteten til folk som mottar vann fra vannverkene på Toten, Hamar og Stange. Søknaden står i sterk motsetning til gjeldende vannforskrifter og intensjonen om å bevare vannforekomstene på en forsvarlig måte.

Det presiseres i høringsuttalelsen manglende helhetstenkning og det henvises her til naturmangfoldloven. Ved å gi en tillatelse denne gangen vil dette kunne skape presedens ved antatt neste søknad i byggetrinn 2 og 3. Det er derfor viktig at alle byggetrinnene sees i sammenheng. Det gis også uttrykk for manglende kunnskapsgrunnlag samt at "føre-var"-prinsippet bør legges til grunn.

Aksjon Nei til Rasing av Mjøsas strandsone og Bevar Mjøsas strandsone mener søknaden ikke bør innvilges da mudring og dumping av løsmasser i Mjøsa er i strid med både lover, regler og sunn fornuft.

Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver

Vassdragsforbundets styre påpeker viktigheten av å jobbe ut fra en føre-var-holdning i en sak med såpass mye usikkerhet, men likevel sannsynliggjort negativ effekt (jf. § 9 i naturmangfoldloven). De nye konsekvensvurderingene og overvåkingsresultatene fra NIVA må tillegges stor vekt som grunnlag for en endelig tillatelse..

Det er fortsatt en del uavklarte punkter i søknaden, for eksempel dokumentert virkning av siltgardin. Dette har stor betydning for forutsetningene som legges inn i NIVAs modell og dermed for resultatet av modelleringen. Her viser vi til naturmangfoldlovens § 8 om krav til kunnskapsgrunnlaget.

Av hensyn til livet i Mjøsa (fisk og andre organismer) konkluderer Vassdragsforbundet med at all dumping av finkornige masser direkte i innsjøen bør unngås.

Glommens og Laagens Brukseierforening

Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) er bekymret for en eventuell dumping av masser nær østbredden, da dette vil kunne gi høye partikkelkonsentrasjoner ned mot utløpet ved Minnesund. En eventuell heving av sjøbunnen ned mot Minnesund vil kunne få

konsekvenser for reguleringen av Mjøsa ned mot laveste regulerte vannstand. En begrensning i reguleringen vil gi tapt produksjon for nedenforliggende kraftverk og dermed medføre store økonomiske tap over tid. En spredning av partikler nedover kanalen vil også kunne fremtvinge behov for mudring for at Skibladner skal kunne gå mellom Minnesund og Eidsvoll.

GLB har nettopp utført måling/registrering av kanalen mellom Minnesund og Eidsvoll. Dersom en tillatelse til mudring blir gitt vil GLB stille krav at ny måling etter mudringen utføres og bekostes av Statens vegvesen og Jernbaneverket. Dersom nye målinger viser behov for mudring forventer GLB at dette utføres og bekostes av de to utbyggerene.

GLB har et damanlegg ved Svanfoss, der det er en sektorluke som tømmes for slam ca hvert 7. år. En økt tilførsel av slam fra Mjøsa vil kunne framtvinge en hyppigere tømning av den aktuelle damluken.

Naturvernforbundet

Naturvernforbundet etterlyser analyseresultater av undersøkelser knyttet til hvilke miljøgifter massene som er planlagt mudret og deponert i Mjøsa, da det må forventes at disse massene inneholder PCB, PAH og ulike tungmetaller.

Naturvernforbundet henviser også til naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlag, føre-var, vurdering av samlet belastning samt gir sårbare og verdifulle arter rett til beskyttelse av sine leveområder og livsbetingelser. Naturvernforbundet er av den oppfatning at det ikke foreligger god nok kartlegging i tiltaksområdet og at effekter av tiltaket er beskrevet som usikkert. Det forutsettes derfor at tiltaket vurderes særskilt opp mot naturmangfoldloven.

Miljøpartiet de grønne (Akershus, Hedmark og Oppland)

Miljøpartiet de grønne stiller seg sterkt kritisk til mudring og dumping av masser i Mjøsa, og er av den oppfatning at en tillatelse ikke bør innvilges.

Miljøpartiet de grønne mener det ikke er nok kunnskap om det biologiske mangfoldet, verken i de planlagte mudrings- og dumpingsområdene eller i andre områder i Mjøsa og Vorma. Det henvises her til naturmangfoldlovens bestemmelser i §§ 4 til 12. Det er også stor usikkerhet til virkningen av det biologiske mangfoldet i området der det er planlagt deponert masser. Det påpekes at området nedstrøms Minnesund i Vorma er et svært viktig område for mange fuglearter, som kan bli skadelidende av en forringelse av vannkvaliteten og/eller en sterk reduksjon av mattilgangen i Mjøsa – Vorma. Det påpekes også at det ikke er nok kunnskap om strømforholdene i Mjøsa på planlagt deponeringsområde. Dette gjør det vanskelig å planlegge en ”biologisk skånsom” deponering.

Drikkevannskvaliteten vil også kunne forringes for abonnenter som får sitt drikkevann fra vannverk med forsyning fra Mjøsa.

Miljøpartiet de grønne nevner også mulighetene for at en tillatelse vil skape presedens for lignende tiltak i Mjøsa i fremtiden, og nevner da spesielt bygging av ny E6 og Dovrenane videre nordover og sørover langs Mjøsa.

Per Olav Utgaard (grunneier)

Per Olav Utgaard fraråder fylkesmennene å gi tillatelse til mudring og dumping av masser i Mjøsa. Det presiseres i søknaden viktigheten av at søknadene behandles under ett, uavhengig av fylkesgrense.

Det opplyses i høringsuttalelsen at det er viktige gyteområder for flere fiskearter langs Skrårudstranda, noe som kan bli skadelidende ved gjennomføring av omsøkt mudring på strekningen.

Det bes om at det vektlegges at det er aktuelle landdeponier som kan benyttes fremfor å deponere muddermassene i Mjøsa. Per Olav Utgaard har selv sagt seg villig til å motta masser på sin eiendom på Skraarud i Eidsvoll kommune.

Kommentarer på høringsuttalelsene fra Fellesprosjektet E6-Dovrebanen:

Noen høringsinstanser er bekymret for bruk av drikkevannet i Mjøsa. Det presiseres av Fellesprosjektet E6-Dovrebanen at turbiditet er et mål på uklarhet i vannet, og ikke representerer noe helsemessig problem. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen ber derfor fylkesmennene om å bidra til at det ikke skapes en feilaktig frykt for å drikke vann fra Mjøsa som følge av de planlagte tiltakene. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen vil for øvrig sørge for erstatningsvannforsyning dersom vannet skulle bli så uklart at det av andre grunner enn de helsemessige anses som nødvendig.

Flere av høringsuttalelsene, deriblant vannverkene i distriktet viser bekymring for forurensing av drikkevannet. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen henviser til NIVA som har utført en matematisk modellering av spredning av partikler som følge av tiltaket. I henhold til NIVAs modellering er det forventet at inntakene til vannverkene vil bli påvirket av konsentrasjoner under 0,1 mg/l, hvilke er lavere enn naturlige bakgrunnsverdier. Det presiseres samtidig at det er partikler fra naturlige og rene masser i form av silt- og leirepartikler.

Naturvernforbundet etterlyser miljøgiftundersøkelser av massene og presiserer at massene høyst sannsynlig er forurenset av miljøgifter. Dette er i henhold til Fellesprosjektet E6-Dovrebanen ikke korrekt, da det i søknadsdokumentene foreligger en rapport fra NGI som dokumenter at massene ikke er å anse som forurenset.

De fleste høringsuttalelsene viser bekymring for konsekvensene for liver i Mjøsa ved gjennomføring av omsøkt tiltak. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen er av den oppfatning at de har tilnærmet seg denne problemstillingen mest mulig seriøst ved blant annet å ha engasjert NIVA til å gjennomføre modelleringer av spredningen av partikler og tilhørende vurderinger av miljøkonsekvensene. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen tolker resultatene fra NIVA til at konsekvensene av tiltaket er tilstrekkelig belyst og akseptable i forhold til den miljø- og samfunnsmessige nytten tiltaket har.

Fellesprosjektet E6-Dovrebanen vil ta i bruk siltgardin under gjennomføringen av tiltaket for å redusere partikkelspredningen til omkringliggende områder. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen mener en siltgardin vil ha god effekt, noe som de kan dokumentere fra tidligere prosjekter.

GLB uttaler at mudring og dumping vil ha negativ effekt for kraftproduksjonen med store økonomiske tap over tid, samt at seilingsleden vil kunne kreve behov for mudring grunnet redusert seilingsdyp ved partikkelspredning. Fellesprosjektet E6-Dovrebanen kan ikke se at

dette er av betydning i forhold til søknaden etter forurensingsloven, samt at Fellesprosjektet E6-Dovrebanen ikke er enig i GLBs sin uttalelese og krav.

Fellesprosjektet E6-Dovrebanen har ingen innvendinger til at Norsk Maritimt Museum vil gjennomføre en befarings i forbindelse med opprettingen av dumpeområdet.

Fylkesmannens vurdering

Mudring og deponering av masser i sjø og vassdrag er regulert med hjemmel i Lov 13. mars 1981 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 11, og i medhold av forskrift 1. juni 2004 om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 22. Forurensningsforskriften § 22-3 fastsetter et generelt forbud mot mudring fra skip og § 22-4 fastsetter et generelt forbud mot dumping fra skip. Etter søknad kan det imidlertid gis tillatelse til slike aktiviteter i medhold av § 22-6. Når forurensningsmyndighetene avgjør om tillatelse skal gis, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsforskriften § 22-6, 3. ledd. Dersom mudringen skal foregå fra land vurderer forurensningsmyndighetene behovet for å gi tillatelse direkte etter forurensingsloven § 11. På bakgrunn av mengden masser som skal fjernes og mulig påvirkning av resipient, er Fylkesmannen av den oppfatning at mudringen som skal gjennomføres i Mjøsa krever en tillatelse etter forurensingsloven, uavhengig av om massene skal fjernes fra lekter eller fra land.

Ved behandling av mudrings- og dumpingssøknader skal det i henhold til Miljøverndepartementets oppfatning foretas en helhetlig vurdering der både forurensningshensyn, generelle miljøhensyn og alminnelige samfunnsmessige hensyn tas med i betraktningen. Hver enkelt søknad vurderes individuelt og Fylkesmannen foretar en skjønnsmessig vurdering i den enkelte sak om omsøkte inngrep kan aksepteres på vilkår.

Planer for området etter plan- og bygningsloven må også vektlegges i vurderingen om en tillatelse skal gis. I forurensningsloven § 11, 4. ledd står det følgende: ”Hvis virksomheten vil være i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven, skal forurensningsmyndigheten bare gi tillatelse etter forurensningsloven med samtykke fra planmyndigheten”. Myndighet for plan- og bygningsloven er kommunen.

Forurensningens omfang

Analyseresultatene viser at sedimentene ikke er å anse som forurenset. Fjerning av sedimenter vil uansett medføre partikkelspredning under tiltaksgjennomføring, noe som kan medføre høy turbiditet i vannmassene samt nedslamming av sjøbunn. Nedslamming av sjøbunn kan igjen medføre at viktig biologisk mangfold forsvinner eller reduseres. Fylkesmannen har derfor nedenfor under konsekvenser for naturmiljøet vurdert partikkelspredning opp mot registrert biologisk mangfold i tiltaksområdet og dens influensområde.

Ved fjerning av sedimenter er det svært viktig at det settes i verk nødvendige avbøtende tiltak tilpasset de lokale forholdene og strømninger i området slik at spredning av partikler unngås i størst mulig grad under mudringen. Fylkesmannen har deriblant stilt krav om bruk av siltgardin rundt tiltaksområdet. Det skal også være et kontroll- og overvåkingsprogram der blant annet partikkelspredningen registreres kontinuerlig. Ved høy turbiditet skal arbeidene stanses inntil årsaken til overskridelsene er klarlagt og nødvendige tiltak gjennomført.

Muddermassene er i henhold til søknad planlagt deponert på land. Da muddermassene er å anse som rene kan disse benyttes til terrengregulering under forutsetning av at massene ikke medfører fare for forurensing i form av erosjon og partikkelspredning til nærliggende resipient. Ved bruk av massene til terrengregulering kan det være behov for tillatelse fra kommunen etter plan- og bygningsloven. Dette må eventuelt innhentes før massene benyttes til terrengregulering.

Mudring og konsekvenser for naturmiljøet

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfold.

Sweco har på oppdrag for tiltakshaver vurdert mulige effekter på fisk, bunndyr og flora i forbindelse med gjennomføring av tiltaket langs Mjøsa. Vurderingen av mulige effekter er basert på tidligere undersøkelser av forholdene i Mjøsa samt samtaler med lokale fiskere i området.

Sweco konkluderer med at mudring i Mjøsa potensielt sett kan gi en negativ effekt på alle lokale fiskebestander grunnet sedimentasjon av gyteområdene. Mudringen vil ha en umiddelbar negativ effekt på området som mudres, men ved lite spredning av suspendert stoff vil konsekvensene bli minimale.

Fylkesmannen har nedenfor vurdert tiltaket i henhold til naturmangfoldloven §§ 8-12.

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Området er undersøkt og vurdert i forhold til biologisk og økologisk funksjon og hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet slik at bruk av naturmangfoldsloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke kommer til anvendelse i denne saken. Det er også lagt vekt på den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10.

Utredningen i forkant påpeker at en kan forvente en negativ effekt på fisk og bunndyr under og i noen tid i etterkant av tiltaksperioden som følge av partikkelspredning og nedslamming. I det omsøkte mudringsområde langs Mjøsa i Akershus og i antatt influensområde for partikkelspredning sørover ved Minnesund og i Vorma er det registrert gyteområder for fisk og beiteområder for fugl. Virkningen av partikkelspredningen vil være at gyteområder slammes ned slik at overlevelseshraten for rogn kan reduseres. Dette gjelder spesielt for storørret, harr, sik og lake. I tillegg kan partikkelspredning påvirke bunndyrene negativt. Bunndyrene er viktig næringsdyr for fisk og vadene/dykkende fugl. Det kan også antas at nedsatt siktedyp i de frie vannmassene vil redusere spesielt storørretens mulighet for å fange annen fisk som byttedyr da storørreten er helt avhengig av god sikt. Brukerinteressen i forhold til fisket, rekreasjonsverdien i forhold til folkehelse og verdien av fisket som grunnlag for turisme er stort for "Mjøsområdet" med innfallende og utfallende elver som Lågen og Vorma. Fylkesmannen mener at en bør tas spesielle hensyn og utvise forsiktighet når det gjelder inngrep og aktiviteter i slike viktige områder for fisk, fugl, bunndyr og friluftsliv.

Det er lagt opp til å gjennomføre et omfattende overvåkingsprogram for å belyse fysiske, kjemiske og biologiske virkninger under og etter tiltaksperioden. Fylkesmannen viser her til blant annet utarbeidet overvåkingsprogram for sydlige deler av Mjøsa i forbindelse med anleggsdrift i fellesprosjektet E6-Dovrebanen. Fylkesmannen vil vurdere resultatene av disse

undersøkelsene fortløpende og om nødvendig foreta justeringer av vilkår i tillatelsen hvis det dokumenteres uheldige virkninger utover det som antas kjent på forhånd. Det kan også være aktuelt å vurdere om det må iverksettes avbøtende tiltak som restaurering og eller skifte av gytegrus i Minnesundområdet hvis denne viser seg å være vesentlig redusert i forhold til funksjon som gytesubstrat for fisk som følge av nedslamming.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater, jf. naturmangfoldloven § 12. Fylkesmannen ser det derfor som svært viktig at det iverksettes nødvendige tiltak for å redusere partikkelspredningen under mudringsarbeidene. Dette kan gjøres ved blant annet bruk av siltgardin, mudre i perioder med gunstige værforhold og ved å velge mudringsmetoder som minimerer spredningsfaren. I de perioder som Mjøsa islegges i mudringsområdet, innstilles mudringen da siltgardinen ikke vil være mulig å manøvre slik at det vil oppstå stor fare for ukontrollert spredning av partikler. Det tillates derfor ikke mudring dersom tiltaksområdet er islagt. Dersom tiltaksområdet holdes åpent (ved for eksempel med en åpen råk) i den perioden Mjøsa er islagt, kan mudring tillates under forutsetning av at siltgardinen fungerer tilfredsstillende og turbiditetskravene overholdes.

Ut fra en totalvurdering antar Fylkesmannen at antatte ulemper for naturmiljøet oppveies av nytten av tiltaket.

Mudring sett i forhold til alminnelige samfunnsmessige hensyn

Tiltaksområdet er i henhold til gjeldende planer avsatt til Jernbaneformål, jf. reguleringsplan vedtatt i kommunestyret den 9.11.2010. Formålet med gjeldende reguleringsplan er å legge til rette for utbygging av ny firefelts E6 og ny dobbeltsporet jernbane på strekningen fra Langset til Hedmark grense i Eidsvoll for å redusere trafikkulykker og forbedre kapasitet og framkommelighet på E6, og å oppnå bedre kapasitet og kortere reisetid på Dovrebanen. I henhold til reguleringsplanens bestemmelse 4.4 skal tiltak beskrevet i plan for ytre miljø datert 17.09.10 legges til grunn for blant annet utbygging og drift av vei- og baneanleggene. Tiltakene skal ikke medføre forurensning til Mjøsa. Det skal gjennomføres nødvendige tiltak for å redusere risikoen for forurensning i anleggsperioden.

Tiltaksområdet er utelukkende i områder regulert til jernbaneformål og Fylkesmannen kan ikke se at tiltaket vil berøre områder som i reguleringsplanen er avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde.

Tiltaksområdet er i dag ansett som anleggsområder, og mudringsarbeidene vil derfor ikke medføre redusert tilgjengelighet for allmennheten.

Konklusjon

Fylkesmannen tillater mudring, da Fylkesmannen mener mudringen vil føre til en midlertidig og begrenset forurensning av Mjøsa på bakgrunn av de vilkår Fylkesmannen har satt til tiltaksgjennomføringen.

Frist

Tillatelsen er gyldig fram til 31.12.2015.

Gebyr

Fellesprosjektet E6-Dovrebanen skal betale et gebyr på kr. 51.700,- for Fylkesmannen i Oslo og Akershus sin behandling av søknad, jf. forskrift om begrensnig av forurensning av 1.6.2004 kapittel 39 om gebyrer til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven. Saksbehandlingen knyttet til behandling av søknaden er plassert i gebyrsats 3, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes fra Klima- og forurensingsdirektoratet.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelsen til mudring i Mjøsa, herunder plassering i gebyrsats, kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen skal begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Are Hedén
seksjonssjef

Kari Skogen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

1 Tillatelse med vilkår - fjerning av masser i Mjøsa, Eidsvoll kommune

Kopi til:

Vassdragsforbundet for Mjøsa med sideelver	Postboks 987	2626	Lillehammer
Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Ringsaker kommune	Postboks 19	2381	Brumunddal
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200 Sentrum	0107	Oslo
Hedmark fylkeskommune	Postboks 4404	2325	Hamar
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Statens vegvesen Region Øst	Postboks 1010	2605	Lillehammer
Vestre Toten kommune	Postboks 84	2831	Raufoss
Aksjon Nei til Rasing av Mjøsas strandsoner	v/ Bjørn Solheim, Oppsalstubben 4 B	0685	Oslo
For Jernbane	Postboks 3455	0406	Oslo
Eidsvoll kommune	Rådhusgata 1	2080	Eidsvoll
Gjøvik kommune	Postboks 630	2810	Gjøvik

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Norsk maritimt museum	Bygdøynevn. 37	0286	Oslo
Glommens og Laagens brukseierforening	Postboks 1209	2605	Lillehammer
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	Hamar
Miljøpartiet de grønne Akershus, Hedmark og Oppland	Skippergata 33	0154	Oslo
Stange kommune	Postboks 214	2336	Stange
Østre Toten kommune	Postboks 24	2851	Lena
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	Oslo
Naturvernforbundet	Grensen 9B	0159	Oslo
Per Olav Utgaard	Skaarud gård	2092	Minnesund